

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	2Sžpu/1/2012
Identifikačné číslo spisu:	1011201475
Dátum vydania rozhodnutia:	18.04.2013
Meno a priezvisko:	JUDr. Elena Kováčová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2013:1011201475.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu: Slovnaft, a.s., Vlčie Hrdlo 1, 824 12 Bratislava, IČO: 31 322 832, právne zastúpený: Advokátska kancelária Ružička Csekes, s.r.o., Výsoká 2/B, 811 06 Bratislava, proti žalovanému: Protimonopolný úrad Slovenskej republiky, so sídlom Drieňová 24, 826 03 Bratislava, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia Rady Protimonopolného úradu Slovenskej republiky č. 2011/DZ/R/2/023 zo dňa 8. júla 2011, o odvolaní žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave č. k. 1S 165/2011 - 181 zo dňa 22. marca 2012, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Bratislave č. k. 1S 165/2011 - 181 zo dňa 22. marca 2012 z m e ň u j e tak, že žalobu žalobcu z a m i e t a.
Účastníkom náhradu trov konania n e p r i z n á v a .

Odôvodnenie

Napadnutým rozsudkom Krajský súd v Bratislave zrušil rozhodnutie žalovaného v spojení s rozhodnutím Protimonopolného úradu Slovenskej republiky, odboru zneužívania dominantného postavenia zo dňa 10. decembra 2010, č. 2010/DZ/2/1/068 a to podľa § 250 j ods. 2 písm. a/, c/, d/ O.s.p., ktorými rozhodnutiami Rada v rozkladovom konaní potvrdila rozhodnutie protimonopolného úradu, ktorým úrad rozhodol, že:

- konanie žalobcu v čase od 1. januára 2006 do 31. decembra 2006 spočívajúce v objektívne neodôvodnenom uplatňovaní rozdielnych zrážok alebo prirážok k základnej veľkoobchodnej cenníkovej cene benzínu voči jednotlivým odberateľom benzínu je zneužívaním dominantného postavenia na relevantnom trhu predaja benzínov na úrovni veľkoobchodu na území Slovenskej republiky podľa § 8 ods. 2 zákona č. 136/2001 o ochrane hospodárskej súťaže (ďalej len „ZoHS“) a je preto podľa § 8 ods. 6 tohto zákona zakázané;

- konanie spoločnosti v čase od 1. januára 2005 do 31. decembra 2006 spočívajúce v objektívne neodôvodnenom uplatňovaní rozdielnych zrážok alebo prirážok k základnej veľkoobchodnej cenníkovej cene nafty voči jednotlivým odberateľom nafty je zneužívaním dominantného postavenia na relevantnom trhu predaja nafty na úrovni veľkoobchodu na území Slovenskej republiky podľa § 8 ods. 2 ZoHS a je preto podľa § 8 ods. 6 tohto zákona zakázané,

- zároveň uložil obchodnej spoločnosti žalobcu povinnosť zaplatiť za vyššie uvedené protiprávne konanie

pokutu vo výške 9 028 746 euro do 60 dní od nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia.

Krajský súd v Bratislave zrušil rozhodnutia správnych orgánov vydané v inštančnom postupe, keď dospel k záveru, že výrok prvostupňového správneho orgánu vymedzuje skutok, ktorého sa mal žalobca dopustiť spôsobom, na ktorý v zmysle záverov krajského súdu nemožno aplikovať generálnu klauzulu v zmysle § 8 ods. 2 zákona o ochrane hospodárskej súťaže. Krajský súd poukázal na právny názor Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaniach 3Sžh/3/2010, 4Sžhp/1/2011, z ktorých vyplýva, že identifikovanie praktík zneužitia dominantného postavenia uvedených vo výroku rozhodnutia, ku ktorému sa dospelo správnou úvahou, musí byť logické a racionálne. Vymedzenie praktiky musí byť jednoznačné a nezameniteľné tak, aby bolo možné danú konkrétnu praktiku zakázať, uložiť povinnosť zdržať sa takéhoto konania, alebo odstrániť protiprávny stav. Krajský súd ďalej uviedol, že z uvedených rozsudkov Najvyššieho súdu Slovenskej republiky vyplýva, že „podmienky správneho trestania v prípade použitia generálnej klauzuly, keď nová skutková podstata s konštitutívnymi účinkami ustálená žalovaným musí rešpektovať zásady správneho trestania, t.j. sankciu ukladať až vtedy, ak podnikateľ nerešpektuje rozhodnutím ustálenú skutkovú podstatu.“ Krajský súd ďalej uviedol, že protimonopolný úrad nesprávne právne posúdil skutok zneužívania dominantného postavenia, keď klasifikoval konanie spoločnosti Slovnaft, a.s., ako zneužitie dominantného postavenia formou diskriminácie, ale posudzoval ho podľa generálnej klauzuly zneužívania dominantného postavenia podľa § 8 ods. 2 zákona o ochrane hospodárskej súťaže namiesto aplikácie § 8 ods. 2 písm. c/ zákona o ochrane hospodárskej súťaže, v ktorom je definovaná osobitná skutková podstata zneužitia dominantného postavenia formou diskriminácie. Taktiež podľa názoru krajského súdu úrad mal v konaní preukázať, že konanie Slovnaft, a.s., bolo spôsobilé obmedziť, respektíve narušiť hospodársku súťaž na trhu a konkretizovať, v čom takéto obmedzenie súťaže malo spočívať, a ako sa prejavoval jeho negatívny efekt na trhu a podľa názoru krajského súdu tieto skutočnosti v napadnutých rozhodnutiach správnych orgánov absentovali. Tiež musí byť relevantne preukázané, že takéto konanie bolo spôsobilé znevýhodniť jednotlivých dotknutých podnikateľov v súťaži, t.j. dostatočným spôsobom preukázať vylučovací efekt posudzovaného konania. Pre posúdenie veci je nedostačujúce zo strany úradu preukazovanie zistení o diskriminácii odberateľov prostredníctvom štatistických metód - ekonometrickými, regresnými analýzami, keď krajský súd mal za to, že použitie štatistických metód pri preukazovaní porušenia zákona v rámci správneho trestania nie je podľa názoru súdu dostatočným a jednoznačným dôkazom, že došlo k porušeniu zákona, keďže štatistickými metódami nie je možné dokázať porušenie zákona, iba ak s určitou mierou pravdepodobnosti, ale nie nad akúkoľvek pochybnosť. Podľa krajského súdu v zmysle zásady v pochybnostiach v prospech obvineného, ktorá sa uplatňuje i pri správnom trestaní nemohol protimonopolný úrad založiť zodpovednosť žalobcov za správny delikt zneužívania dominantného postavenia na zistení, že pravdepodobne sa uvedená spoločnosť dopustila porušenia zákona na základe štatistických metód a podľa krajského súdu sú rozhodnutia správnych orgánov v danej veci nepreskúmateľné pre nezrozumiteľnosť a pre nedostatok dôvodov v zmysle § 250j ods. 2 písm. d/ O.s.p., nakoľko v nich absentujú akékoľvek iné dôkazy, okrem štatistických analýz. Z odôvodnenia rozhodnutia nie je zrejmé, na základe čoho dospel žalovaný k svojim záverom o diskriminácii niektorých odberateľov ani k vyčísleniu získaného údajného majetkového prospechu, nepreukázal žiaden negatívny dopad konania žalobcu na hospodársku súťaž a nevysporiadal sa s námietkami žalobcu.

Proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave podal odvolanie žalovaný a žiadal, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok krajského súdu ako nezákonný zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Úradu nie je zrejmé na základe akých zistení a argumentov krajský súd dospel k svojim záverom uvedeným v dôvodoch napadnutého rozsudku, je nejasný a nezrozumiteľný. Necelé 4 strany rozsudku z 28 strán tvoria právny názor súdu, v ktorom podľa žalovaného len zhrnul žalobcove argumenty bez ich ďalšieho dodatočného vysvetlenia. Pokiaľ ide o vysporiadanie sa s námietkami žalobcu, tak úrad má za to, že sa s každou jednou námietkou žalobcu vysporiadal dôkladne a venoval sa každej, či už v prvostupňovom alebo v druhostupňovom rozhodnutí. Z napadnutého rozsudku nevyplýva, či argumenty úradu vôbec súd vzal na zreteľ, respektíve v čom videl ich nelogickosť a neracionálnosť. Takmer dve strany rozsudku krajského súdu zo štyroch, kde sú dôvody zrušenia správnych rozhodnutí, tvoria tvrdenia ohľadom generálnej klauzuly, ktoré sa opakujú. Taktiež pokiaľ krajský súd na strane 27 svojho rozsudku stručne konštatuje, že úrad sa mal zamyslieť aj nad otázkou posúdenia relevantného trhu, tak úradu nie je zrejmé, ako si má toto tvrdenie súdu vyložiť, keď úrad sa zaoberá touto otázkou, ktorá je veľmi zložitá v každom jednotlivom prípade dôkladne a precízne a preto je takéto konštatovanie

krajského súdu pre úrad nezrozumiteľné a zmätočné. Naopak v dôvodoch rozhodnutia súdu absentuje, v čom úrad mal pochybiť a čo konkrétne a nedostatočne zistil. V tomto kontexte úrad poukázal na to, že otázkam relevantného trhu sa v prvostupňovom rozhodnutí venoval na 28 stranách, kde podrobne uviedol všetky, pre relevantný trh podstatné skutočnosti. Krajský súd vôbec nevysvetlil svoje právne argumenty ohľadne relevantného trhu aj v súvislosti s procesným právom žalovaného na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia. V tejto súvislosti poukázal na uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 29. februára 2012, sp. zn. 2Sžpu/1/2011, ktorým bolo rozhodnutie krajského súdu zrušené práve z dôvodov nedostatočného odôvodnenia jeho rozhodnutia. Z ustálenej judikatúry podľa úradu vyplýva, že posudzovanie a vymedzovanie relevantného trhu by naďalej malo byť výlučne v kompetencii úradu.

Pokiaľ krajský súd odporúča úradu, aby konanie žalobcu subsumoval pod ust. § 8 ods. 2 písm. c/ zákona o ochrane hospodárskej súťaže, tak sa vôbec nezaoberal argumentmi úradu, ktorými sa snažil vysvetliť podstatu a spôsob konania žalobcu a aký malo jeho konanie v skutočnosti efekt. Konanie žalobcu je podľa úradu špecifické v tom, že ide výlučne o postihnutie vykorisťovateľskej praxe a v žiadnom prípade nejde o jej kombináciu s vylučovacou praktikou žalobcu, najmä z dôvodu, že konaním žalobcu nedošlo k vylučovaniu konkurentov z trhu. V danom prípade nebolo preto možné subsumovať konanie žalobcu pod uvedenú skutkovú podstatu, ako sa to mylne domnieva krajský súd, pretože uvedená skutková podstata predstavuje vylučovaciu praktiku a táto skutková podstata postihuje iné konanie, ako spáchané žalobcom, postihuje vylučovanie podnikateľov z trhu nanajvýš v kombinácii s vykorisťovaním, ale v žiadnom prípade táto skutková podstata nepostihuje výlučne vykorisťovateľské správanie podnikateľa a preto v danom prípade bolo nevyhnutné, aby úrad subsumoval konanie žalobcu pod generálnu klauzulu. Žalobca však v danom prípade svojim konaním vykorisťoval tých podnikateľov (nie konkurentov), ktorí nemohli podniknúť adekvátne kroky k svojej ochrane, čo bolo dosiahnuteľné len tým, že by mali možnosť prejsť ku konkurencii. Títo podnikatelia, ktorí boli vykorisťovaní, boli v postavení, že museli PHM od žalobcu odoberať aj napriek tomu, že to nebola cena, na ktorú mali vzhľadom na zaužívané postupy žalobcu nárok. Naopak, žalobca im stanovil cenu s prirážkou len preto, že mal vedomosť o tom, že pre nich nebolo možné prejsť ku konkurencii a žalobca mal dostatočnú vedomosť o tom, že títo podnikatelia nemajú podmienky a možnosť na prechod ku konkurencii a túto skutočnosť aj využil.

K námietke krajského súdu, že úrad nepreukázal negatívny dopad konania žalobcu na súťaž, úrad uviedol, že je ustálenou súťažnou praxou, že pri vykorisťovateľskej praxi sa tento negatívny dopad na súťaž nepreukazuje a pri tomto type praxe je podstatné, že ide o vykorisťovanie podnikateľov z dôvodu ich nemožnosti prechodu ku konkurencii. Výsledkom konania žalobcu nebolo vylučovanie v súťaži, pretože praktika sa netýkala konkurentov Slovnaftu, ako napr. OMF, SHELL,...,ale jej výsledkom bola škoda spôsobená zákazníkmi Slovnaftu, konečným spotrebiteľom, ktorí PHM ďalej nepredávali, ale mali ho pre svoju spotrebu. Z bodu 207 prvostupňového rozhodnutia a z rozhodnutí je evidentné, že žalobca vykorisťoval práve druhú skupinu odberateľov - koncových spotrebiteľov PHM, avšak z rozsudku krajského súdu nie je zrejmé ako sa s týmto tvrdením úrad vysporiadal, iba poznamenal, že úrad sa mal zaoberať aj vyučovacími dopadmi konania žalobcu a skonštatoval, že preto použitie generálnej klauzuly je neakceptovateľné. Úrad ďalej uviedol, že pri tejto vykorisťovateľskej praxi sa preukazuje len škoda, ktorú úrad preukázal čo vyplýva z bodov 257 až 289 a 300 až 310 prvostupňového rozhodnutia. Zároveň žalovaný odmietol tvrdenia krajského súdu, že sa nevysporiadal s námietkami žalobcu, pretože na každú jeho námietku reagoval, avšak veľký počet námietok sa neustále opakoval a na tieto opakujúce sa námietky už úrad len odkázal žalobcu na predchádzajúce vysporiadanie sa s nimi a preto nie je úradu jasné čo mal krajský súd na mysli.

Úrad poukázal tiež na to, že regresné analýzy neboli jediným dôkazom a rozhodne nie hlavným dôkazom čo žalovaný skonštatoval, avšak krajský súd sa s týmto tvrdením úradu vôbec nezaoberal a ani sa k nemu nevyjadril. Žalovaný riadne opísal všetky dôkazy, ktoré ho viedli k záveru o protisúťažnom a protiprávnom konaní žalobcu, avšak krajský súd nikde vo svojom rozsudku neuviedol na čom konkrétne založil svoje tvrdenie. Žalobca účelovo vytrhol v tejto súvislosti vety a názvy jednotlivých kapitol z kontextu a je samozrejmé, že v kapitole, ktorej názov je „Preukázanie praxe diskriminácie na trhu nafty/benzínu - REGRESIA“, nebude úrad popisovať všeobecne dôkazy voči žalobcovi, ale konkrétne tam budú uvedené výpočty a vysvetlenia týchto výpočtov, ktoré sú nazvané REGRESIOU. Rozhodnutia úradu majú 106, respektíve 94 strán a regresné analýzy v prvostupňovom rozhodnutí majú cca 13 strán

a už z tohto je zrejmé, že nejde o podstatnú časť rozhodnutia, ale len o jednotlivé kapitoly. Žalovaný poukázal na to, že predsa už vo vyjadrení k žalobe uviedol zoznam dôkazov, na ktorých založil svoje tvrdenia a rozhodnutia, avšak krajský súd v dôvodoch svojho rozhodnutia ani náznakom neuviedol, že by sa uvedeným zoznamom dôkazov zaoberal a ako sa s týmito dôkazmi vo svojom rozhodnutí vysporiadal, ale prevzal iba tvrdenia žalobcu. V závere svojho odvolania žalovaný poukázal na jednotlivé dôkazy a uviedol, že praktika zneužívania dominantného postavenia bola preukázaná a potvrdená podporne aj ekonometrickými analýzami a tiež poukázal na ďalší podporný dôkaz, ktorý použil a to test stacionarity, ktorým preukazoval, či sa dve rôzne ceny pohybujú spoločne, resp. či ich vývoj má rovnaký charakter, ktorú techniku využíva štandardne aj Európska komisia pri definovaní relevantných trhov na zistenie, či sa ceny dvoch rôznych tovarov alebo ceny rovnakého tovaru na dvoch rôznych priestorových trhoch pohybujú v čase dostatočne „rovnať“ teda, že sa navzájom dostatočne silno ovplyvňujú na to, aby patrili na jeden trh. V podobnom kontexte bol tento test použitý v tomto prípade na zistenie, či sa veľkoobchodné ceny žalobcu pohybujú spoločne s kótovanými cenami, respektíve či kótovaná cena ovplyvňuje ceny žalobcu, či je žalobca pod konkurenčným tlakom a nemôže sa správať od nej nezávisle tak, ako to tvrdil vo svojom vyjadrení k žalobe na stranách 4 až 5.

Žalobca sa k odvolaniu žalovaného písomne vyjadril, keď poukázal predovšetkým už na svoje tvrdenia a argumenty týkajúce sa nesprávneho použitia generálnej klauzuly, ako i nesprávnych záverov správnych orgánov, keď svoje tvrdenia opreli o regresné analýzy ako dôkaz. Žiadal, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky napadnuté rozhodnutie Krajského súdu v Bratislave ako vecne správne potvrdil.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací podľa § 10 ods. 2 O.s.p. preskúmal napadnutý rozsudok krajského súdu a konanie, ktoré mu predchádzalo v rozsahu dôvodov odvolania podľa § 212 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá O.s.p. a to bez nariadenia pojednávania podľa § 250ja ods. 2 O.s.p. a § 214 O.s.p. v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá O.s.p. s tým, že deň verejného vyhlásenia rozhodnutia najvyššieho súdu bol zverejnený minimálne 5 dní vopred na úradnej tabuli a na internetovej stránke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky www.nsud.sk, a dospel jednomyseľne k záveru, že odvolaniu žalovaného je potrebné vyhovieť. Rozsudok bol verejne vyhlásený dňa 18. apríla 2013 podľa § 156 ods. 1 a 3 O.s.p. v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá O.s.p.

Podľa § 244 ods. 1 O.s.p. v správnom súdnictve preskúmajú sudy na základe žalôb alebo opravných prostriedkov zákonnosť rozhodnutí orgánov verejnej správy.

Podľa druhej hlavy piatej časti O.s.p. sa postupuje v prípadoch, v ktorých fyzická alebo právnická osoba tvrdí, že bola na svojich právach ukrátená rozhodnutím a postupom správneho orgánu, a žiada, aby súd preskúmal zákonnosť tohto rozhodnutia a postupu (§ 247 ods. 1 O.s.p.).

Podľa § 250i ods. 1 veta prvá O.s.p. je pri preskúmaní zákonnosti rozhodnutia pre súd rozhodujúci skutkový stav, ktorý tu bol v čase vydania napadnutého rozhodnutia.

Najvyšší súd Slovenskej republiky s ohľadom na obsah podaného odvolania žalovaného posudzoval, či žalovaný, ako i krajský súd pri rozhodovaní vychádzali z dostatočne zisteného skutkového stavu veci a s ohľadom na námietky žalovaného, ako i žalobcu zisťoval, či konanie pred žalovaným ako i krajským súdom, bolo vedené takým procesným postupom, ktorý zabezpečoval správny výsledok a či boli dôkazy vykonané spôsobom zodpovedajúcim pravidlám spravodlivého procesu.

Krajský súd sa v danom prípade snažil síce svoj postup správne odôvodniť, avšak sám žiadne dôkazné prostriedky ako to vyplýva z dôvodov jeho rozhodnutia nevyhodnotil a to napriek tomu, že podklady rozhodnutia tvorili rozsiahly obsah administratívneho spisu, avšak iba vo všeobecnej rovine spochybňoval zistené skutočnosti, na ktoré vo svojom rozhodnutí poukazoval žalovaný a od ktorých odvodzoval deliktuálnu zodpovednosť žalobcu.

Podľa § 8 zákona č. 136/2001 Z. z. zákonodarca upravil zneužívanie dominantného postavenia týmto spôsobom:

(1) Dominantné postavenie na relevantnom trhu má podnikateľ alebo niekoľko podnikateľov, ktorí nie sú vystavení podstatnej súťaži a ktorí sa vzhľadom na svoju ekonomickú silu môžu správať nezávisle.

- (2) Zneužitím dominantného postavenia na relevantnom trhu je najmä,
- a) priame alebo nepriame vynucovanie neprímeraných cien alebo iných neprímeraných obchodných podmienok,
 - b) hrozba obmedzenia alebo obmedzenie výroby, odbytu alebo technického vývoja tovaru na úkor užívateľov,
 - c) uplatňovanie rozdielnych podmienok pri zhodnom alebo porovnateľnom plnení voči jednotlivým podnikateľom, ktorými sú alebo môžu byť títo podnikatelia znevýhodňovaní v súťaži,
 - d) viazanie súhlasu s uzavretím zmluvy na podmienku, že druhá zmluvná strana prijme aj ďalšie záväzky, ktoré svojou povahou alebo podľa obchodných zvyklostí nesúvisia s predmetom tejto zmluvy, alebo
 - e) dočasné zneužívanie ekonomickej sily s cieľom vylúčiť súťaž.
- (6) Zneužívanie dominantného postavenia na relevantnom trhu je zakázané.

Krajský súd v dôvodoch svojho rozhodnutia uvádza, že skúmal výrok žalobou napadnutého rozhodnutia prvostupňového správneho orgánu hlavne z hľadiska, či vymedzuje skutok, ktorého sa mal žalobca dopustiť spôsobom, ktorý by odôvodnil záver o použiteľnosti generálnej klauzuly podľa § 8 ods. 2 zákona o ochrane hospodárskej súťaže a poukázal na právny názor vyslovený v rozsudkoch Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3Sžh/3/2010 a 4Sžpu/1/2011. V oboch uvedených konaniach mal Najvyšší súd Slovenskej republiky poukázať na podmienky správneho trestania v prípade použitia generálnej klauzuly, keď nová skutková podstata s konštitutívnymi účinkami ustálená žalovaným musí rešpektovať zásady správneho trestania t.j. sankciu ukladať až vtedy, ak podnikateľ nerešpektuje rozhodnutím ustálenú skutkovú podstatu.

Uvedený právny názor vychádza zo skutočnosti, že príslušné konanie, ktorým došlo k zneužitiu dominantného postavenia na relevantnom trhu, nemožno sankcionovať, ale je potrebné delikventa upozorniť zo strany Úradu na jeho protisúťažné konanie a pokiaľ by sa delikvent v budúcnosti opätovne dopustil protisúťažného konania tým istým spôsobom, respektíve rovnakou protisúťažnou praktikou, tak až vtedy by mu bolo možné za ustálenú skutkovú podstatu Úradom uložiť sankciu.

S uvedeným právnym názorom sa senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky 2S nestotožňuje, nakoľko aplikácia takéhoto názoru je podľa názoru senátu 2S v absolútnom rozpore s doterajšou aplikačnou praxou Európskej komisie ako i Európskeho súdneho dvora.

Zákon vo všeobecnosti nedefinuje, čo sa považuje za zneužitie dominantného postavenia, avšak konkretizáciu, respektíve bližšie vymedzenie tohto pojmu, typické pre právo generálnych klauzúl, kde sa zaraďuje i súťažné právo, ponecháva na judikatúru. Demonstratívny výpočet praktík uvedených v § 8 ods. 2 zákona o ochrane hospodárskej súťaže má slúžiť podnikateľom hlavne k tomu, aby si mohli urobiť predstavu o najčastejších alebo najzávažnejších formách zneužitia dominantného postavenia. Ak sa v aplikačnej praxi vyskytne taká praktika, ktorá nie je uvedená v demonštratívnom výpočte v § 8 ods. 2, tak podľa právneho názoru senátu 2S musí úrad vychádzať z generálnej klauzuly uvedenej v zákone a postihuje a aj musí postihovať takéto praktiky v zmysle zásady oficiality. Je potrebné si uvedomiť, že úrad nemôže určité konanie, ktoré je správnym deliktom, podradiť pod skutkovú podstatu, ktorá mu je svojím obsahom najbližšia, pretože výpočet skutkových podstát v § 8 ods. 2 zákona č. 136/2001 Z. z. je neúplný. V danom prípade je taktiež si potrebné uvedomiť, že správny orgán príslušné konanie žalobcu z hľadiska spáchaného správneho deliktu nemôže subsumovať pod približnú skutkovú podstatu takej praktiky, ktorá zjavne nespĺňa znaky konania žalobcu.

Najvyšší súd Slovenskej republiky poukazuje i na skutočnosť, že charakterom generálnej klauzuly k jednotlivým demonštratívne vymenovaným skutkovým podstatám sa podrobne zaoberal i Najvyšší správny súd Českej republiky napr. vo veci Sazka (rozsudok NSS sp. zn. 7 Afs 40/2007), kde okrem iného NSS uviedol, že konštrukcia generálnej klauzuly je obdobná komunitárnej predlohe s poukázaním na článok 102 ZFEÚ a označil ju za nevyhnutnú, pretože nikdy nemožno normatívne podať úplný výpočet spôsobov, ktorými možno tržnú moc zneužiť na ujmu ostatných účastníkov trhu. Vo veci Sazka NSS taktiež našiel význam generálnej klauzuly v tom, že pokiaľ určité konanie naplňuje jej jednotlivé znaky, i keď nie je zachytené pomenovanou skutkovou podstatou, je zakázaným konaním so všetkými dôsledkami, ktoré z neho pre konajúceho vyplývajú a uviedol, že akékoľvek konanie, ktoré naplňuje znaky uvedené v generálnej klauzule, môže byť sankcionované ako zneužitie dominantného postavenia a to i vtedy, ak ho pod žiadnu z demonštratívne vymenovaných skutkových podstát nebude

možné podradiť.

Zneužitím dominantného postavenia a aplikáciou generálnej klauzuly vo vzťahu k deklaratórnemu výpočtu praktík uvedených v českom zákone o ochrane hospodárskej súťaže sa Najvyšší správny súd ČR zaoberal i napr. vo veci UPC (rozsudok NSS 7 As 58/2006), kde uviedol, že „ku zneužitiu monopolného (dominantného) postavenia súťažiteľov môže dôjsť i inak než spôsobom opísaným v zákone a nemožno pritom ani vylúčiť, že zneužitím dominantného postavenia na trhu môže byť i konanie, ktoré by na jednej strane bolo v prospech iných súťažiteľov, avšak na druhej strane by súčasne bolo na ujmu konečného spotrebiteľa“.

Najvyšší súd Slovenskej republiky v súvislosti s vyššie uvedenými skutočnosťami poukazuje i na príklad zneužitia dominantného postavenia na relevantnom trhu v prípade udeľovania súhlasu na používanie ochrannej známky Zelený bod na území Slovenskej republiky, kedy Protimonopolný úrad Slovenskej republiky na danú vec aplikoval rovnako § 8 ods. 2 zákona o ochrane hospodárskej súťaže, teda príslušné protisúťažné konanie delikventa subsumoval v rozhodovacom procese pod generálnu klauzulu.

Európsky súdny dvor vymedzil zneužitie ako „objektívny pojem, ktorý vystihuje spôsoby správania podniku v dominantnom postavení, ktorých podstatou je ovplyvnenie štruktúry trhu, na ktorom je na základe prítomnosti dominantného podniku stupeň súťaže oslabený, a ktorých cieľom je vytvorenie prekážok rozvoja súťaže na tomto trhu za použitia prostriedkov, ktoré sa líšia od tých, ktoré riadia normálnu súťaž výrobkov a služieb medzi súťažiteľmi“. V tejto súvislosti je potrebné uviesť, že koncepcia zneužitia dominantného postavenia sa neobmedzuje len na konanie, ktoré pôsobí negatívne vo vzťahu k ostatným súťažiteľom, ale zahŕňa aj konanie, ktoré poškodzuje spotrebiteľov, pretože neprimerané ceny, ktoré majú účinky a vplyv na postavenie užívateľov alebo spotrebiteľov, sú tiež zakázané (Hoffmann Roche v. Komisia).

Najvyšší súd Slovenskej republiky sa v danom prípade na rozdiel od krajského súdu stotožňuje so žalovaným, že konanie žalobcu je špecifické v tom, že sa jedná výlučne o postihnutie vykorisťovateľskej praktiky a že v danom prípade nejde tu ani o jej kombináciu s vylučovacou praktikou, pretože i podľa názoru Najvyššieho súdu Slovenskej republiky je nesporné, že v konaní žalobcu nedošlo k vylúčeniu konkurentov z trhu. Skutková podstata uvedená v § 8 ods. 2 písm. c/ jednoznačne nevystihuje nedovolené konanie žalobcu a preto nič nebránilo úradu, aby na konanie žalobcu aplikoval generálnu klauzulu. V danom prípade žalobca v roku 2005 a 2006 v prípade nafty a v roku 2006 v prípade benzínu realizoval taký systém predaja pohonných hmôt, že ceny pre odberateľov stanovoval individuálne. Tieto rozdiely v cenách medzi odberateľmi nie je možné zo strany žalobcu objektívne a rozumne odôvodniť, napr. na základe rozdielných nákladov spojených s predajom a dopad nedovolenej praktiky žalobcu spočíval v tom, že tí odberatelia, ktorí mali menej možností odísť ku konkurencii, mali potom neodôvodnene vyššie ceny. V danom prípade výsledkom tejto vykorisťovateľskej praktiky nebolo vylučovanie konkurencie v súťaži (žalobca vykorisťoval tých podnikateľov, ktorí sa nemohli adekvátne brániť napr. možnosťou prejsť ku konkurencii), pretože táto vykorisťovateľská praktika sa netýkala konkurentov Slovnaftu, ako napr. OMV, SHELL, ale výsledkom tejto praktiky bola škoda spôsobená zákaznikom Slovnaftu, teda konečným spotrebiteľom, ktorí tieto pohonné hmoty ďalej nepredávali, ale používali ich pre svoju potrebu.

V danom prípade odvolací súd sa nestotožnil s argumentáciou krajského súdu, že Úrad sa mal zaoberať aj vylučovacími dopadmi konania žalobcu a že aj z tohto dôvodu je použitie generálnej klauzuly neakceptovateľné. Odvolací súd zdôrazňuje, že úrad, ako vyplýva zo spisového materiálu ani netvrdil, že v danom prípade by zo správania, alebo konania žalobcu vyplývala i vylučovacia praktika a preto odvolací súd ani nevidí dôvod na takúto konštatáciu krajského súdu. V danom prípade z rozhodnutia Protimonopolného úradu Slovenskej republiky vyplýva, že sa dôsledne zaoberal i otázkou spôsobenej škody v dôsledku vykorisťovateľskej praktiky žalobcu a tieto skutočnosti rozsiahlym a precíznym spôsobom zdôvodnil v bodoch 257 až 289, 300 až 310 svojho rozhodnutia. V tejto súvislosti Najvyšší súd Slovenskej republiky poukazuje aj na všeobecne známe v súťažnom práve „Pokyny Komisie pre posudzovanie vylučovacích praktík“, ktoré sa zaoberajú problematikou dominantného postavenia v podobe single dominancie a tržnej sily, stanovujú všeobecný rámec analýzy používaný Komisiou pri posudzovaní, či by mala venovať svoju pozornosť rozličným formám správania dominantného podniku, a popisujú aplikáciu takéhoto rámca na najdôležitejšie typy vylučovacieho správania (predátorské chovanie, výhradné odbory, rabaty, viazaný a spojený predaj a odmietnutie dodávok).

Komisia sa v uvedenom materiáli nezaobrá okrem iného napr. vykorisťovateľskými praktikami. Pokyny potvrdzujú zámer Komisie sústrediť svoju pozornosť pri vydávaní rozhodnutí v oblasti článku 102 ZFEÚ a to predovšetkým na správanie podnikov majúcich potenciál poškodiť spotrebiteľa a zvažovať možné ekonomické prínosy inak závadného protisúťažného správania.

V danom prípade vzhľadom aj na uvedené skutočnosti sa Najvyšší súd Slovenskej republiky stotožňuje so žalovaným, že v danej veci nejde zo strany žalobcu o vylučovaciu praktiku, ale o praktiku vykorisťovateľskú. Odvolací súd považuje za potrebné tiež zdôrazniť, že v súťažnom práve nie je otázka právnej kvalifikácie vôbec rozhodujúcou pre vyslovenie záveru o porušení súťažného práva a uloženie príslušnej sankcie v prípade, ak sťažiteľ svojím správaním na súťažnom trhu poruší zákon.

Napríklad i Európsky súd pre ľudské práva v roku 2009 v rozsudku Zolotukhin uviedol, že rozhodujúcim je samotný skutok a nie jeho právna kvalifikácia (sťažnosť č. 14/939/03). V danom prípade je Najvyšší súd Slovenskej republiky toho názoru, že argumentácia krajského súdu, že v správaní žalobcu ide o „novú skutkovú podstatu“, za ktorú by nemal byť sankcionovaný je právne irelevantná a nemá oporu v súťažnom práve. V tejto súvislosti odvolací súd poukazuje na prípad riešený jednak Komisiou ako i Európskym súdnym dvorom a to prípad Astra Zeneca. Námetkam Astra Zeneca, že sa jedná o určitú „novosť“ praktík v zneužití na trhu“ a že by mali dostať preto iba symbolickú pokutu, nebolo vyhovieť a táto jej obrana bola odmietnutá a nerešpektovaná a naopak vo veci boli uložené prísne finančné sankcie. V danej veci praktiky zneužitia boli nové a to pokiaľ ide o použité prostriedky, napriek tomu však Všeobecný súd ako i Európsky súdny dvor konštatovali, že príslušné zneužitia sú závažnými porušeniami a nemôžu byť tolerované v súťažnom práve. Navyiac z rozhodnutí súdov v danej veci vyplýva, že Astra Zeneca mala očakávať, že zneužitia, o ktoré v danom prípade ide, patria do pôsobnosti článku 102 ZFEÚ a to napriek tomu, že Komisia ani Súdny dvor ešte nepreskúmavali správanie, ktoré využívalo rovnaké prostriedky alebo metódy. Napokon i vo veci Astra Zeneca bola na daný prípad nepochybne aplikovaná generálna klauzula.

Podľa názoru odvolacieho senátu 2S nemožno vzhľadom na uvedené skutočnosti akceptovať argumentáciu krajského súdu, ktorá sa opiera a vychádza zo záverov dvoch rozsudkov Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3Sžh/3/2010 a 4Sžpu/1/2011. Podľa senátu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky 2S sťažitelia v súčasnosti používajú čoraz sofistikovanejšie praktiky zneužitia a tieto praktiky by potom bolo možné považovať neustále za nové a vidieť v nich prvky novosti a potom v prípade osvojenia si názoru krajského súdu, by v podstate nebolo možné subjekt, ktorý používa „novú praktiku“, ale hoci nedovolenú praktiku, sankcionovať v oblasti súťažného práva. V danom prípade podľa názoru odvolacieho súdu skutočnosti, na ktoré poukazuje krajský súd, nemôžu byť podľa názoru odvolacieho súdu ani poľahčujúcimi okolnosťami, v ktorých by bolo možné vidieť zníženie uloženej sankcie žalobcovi, resp. využitia moderačného práva súdom vo vzťahu k žalobcovi.

V danom prípade je Najvyšší súd Slovenskej republiky toho názoru, že žalobca ako skúsený podnikateľ mohol a mal predvídať a to i s prihliadnutím na rozhodovaciu prax Európskej komisie ako i Európskeho súdneho dvora, že jeho konanie je zneužívaním dominantného postavenia na relevantnom trhu predaja benzínov a nafty a že v danom prípade používanie vykorisťovateľských praktík je v rozpore s cieľom a účelom súťažného práva.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti nemohol potom odvolací súd akceptovať argumentáciu krajského súdu, že Protimonopolný úrad Slovenskej republiky mal v konaní preukázať, že konanie žalobcu bolo spôsobilé obmedziť resp. narušiť hospodársku súťaž na trhu a konkretizovať, v čom takéto obmedzenie súťaže malo spočívať a ako sa prejavoval jeho negatívny efekt na trhu. Všetky tieto skutočnosti vytýkané krajským súdom v danom prípade Protimonopolný úrad Slovenskej republiky aj riadne konkretizoval vo svojom rozhodnutí a tiež podrobne zdôvodnil v čom sa prejavil negatívny efekt protisúťažnej praktiky žalobcu na relevantnom trhu. Najvyšší súd Slovenskej republiky poukazuje i na rozsudok vo veci Deutsche Telekom, v ktorom Európsky súdny dvor vo vzťahu k otázke, či porušenia boli spáchané úmyselne, alebo z nedbanlivosti a či sa preto majú trestať pokutou, poukázal na svoju doterajšiu judikatúru, z ktorej vyplýva, že táto podmienka je splnená, ak si dotknutý podnik nemôže nebyť vedomý protisúťažnej povahy svojho správania a to bez ohľadu na to, či si je alebo nie je vedomý toho, že porušuje pravidlá zmluvy o hospodárskej súťaži.

V danom prípade je odvolací súd nesporne toho názoru, že žalobca si musí byť jednoznačne vedomý svojho protisúťažného konania, ktoré bolo vedomé, a ktorá skutočnosť vyplýva z jednotlivých rozdielných zmlúv pre odberateľov žalobcu, ako i z ďalších dôkazných prostriedkov, ktoré

protimonopolný úrad zhromaždil od tretích osôb, ktoré si na jeho výzvu splnili svoju zákonnú povinnosť vyplývajúcu zo zákona o ochrane hospodárskej súťaže.

? Krajský súd v danom prípade sa snažil síce svoj postup odôvodniť, avšak sám tieto dôkazné prostriedky či už k problematike generálnej klauzuly, ako i otázkam relevantného trhu nevyhodnotil, resp. vyhodnotil, avšak v rozpore s judikatúrou Európskeho súdneho dvora, ktorá je pre súdny systém Slovenskej republiky záväzná. Krajský súd takto nedôsledne postupoval napriek tomu, že podklady tvorili rozsiahly obsah administratívneho spisu, avšak iba vo všeobecnej rovine krajský súd spochybňoval zistené skutočnosti, na ktoré vo svojom rozhodnutí poukazoval žalovaný a od ktorých odvodzoval deliktuálnu zodpovednosť žalobcu.

Podľa ust. § 3 ods. 3 zákona č. 136/2001 Z. z. relevantným trhom je priestorový a časový súbeh ponuky a dopytu takých výrobkov, výkonov, prác a služieb, ktoré sú na uspokojenie určitých potrieb z hľadiska užívateľa zhodné alebo vzájomne zastupiteľné.

Podľa § 3 ods. 4 uvedeného ustanovenia tovarový relevantný trh zahŕňa zhodné alebo vzájomne zastupiteľné tovary schopné uspokojiť určitú potrebu užívateľov.

Podľa ods. 6 uvedeného ustanovenia priestorový relevantný trh je vymedzený územím na ktorom sú súťažné podmienky také homogénne, že toto územie môže byť odčlenené od ostatných území s odlišnými súťažnými podmienkami.

? V danom prípade krajský súd na strane 27 svojho rozsudku k otázke relevantného trhu v podstate len uviedol, že je potrebné zamyslieť sa nad otázkou posúdenia relevantného trhu a že pri vymedzovaní relevantného trhu je potrebné skúmať, čím a kde sú potreby spotrebiteľov uspokojované, teda výrobkový ako aj teritoriálny relevantný trh. Krajský súd vo svojom rozhodnutí však absolútne nedôvodí, či protimonopolný úrad správne vymedzil príslušný relevantný trh, alebo či ?pri jeho vymedzení nejakým spôsobom pochybil. Správne v tejto súvislosti protimonopolný úrad uviedol, že otázkam relevantného trhu sa v prvostupňovom rozhodnutí venoval na 28 stranách, kde podrobne uviedol všetky pre relevantný trh podstatné skutočnosti. S týmto názorom žalovaného sa v plnom rozsahu stotožňuje i Najvyšší súd Slovenskej republiky, pretože absolútne súhlasí s vecnými argumentmi protimonopolného úradu a s vymedzením relevantného trhu v danej veci. Svoje názory v tomto smere protimonopolný úrad ako i žalovaný odôvodnili logickými úvahami, ktoré vychádzajú z transparentných ekonomických údajov a príslušných technických podkladov, ktoré sú taktiež v rozhodnutiach správnych orgánov rozumnými úvahami a argumentmi aj podložené.

Najvyšší súd Slovenskej republiky sa stotožnil s vymedzením relevantného trhu zo strany protimonopolného úradu. Správne protimonopolný úrad postupoval, keď prioritne pri skúmaní priestorového relevantného trhu vychádzal z územia Slovenskej republiky, kde sledoval a skúmal dopady praktiky žalobcu a zisťoval, z ktorých krajín by bolo možné očakávať výrazný súťažný tlak na Slovenskú republiku formou importov a potom len o tieto krajiny prípadne rozšíriť priestorový trh. Správne preto postupoval úrad, keď neakceptoval argumentáciu žalobcu, že „veľkoobchodné relevantné trhy majú byť definované spádovým územím pokrytia rafinériou Spoločnosti, ktorý bude okrem Slovenska zahŕňať aj susedné krajiny: Českú republiku, Poľsko, Rakúsko, Maďarsko, Rumunsko, Chorvátsko a Srbsko.“

? Odvolací súd sa stotožňuje s úradom, že v danom prípade je právne irelevantné kam a v akom rozsahu exportuje Slovnaft pohonné hmoty, teda kde vykonáva súťažný tlak, ale podstatnou otázkou v danom prípade je, že kto vykonáva alebo by mohol vykonávať súťažný tlak na Slovnaft v Slovenskej republike resp. odkiaľ možno očakávať súťažný tlak na Slovnaft v Slovenskej republike. Je nesporné, že na Slovensku sa nachádza len 1 rafinéria - Slovnaft a konkurenciu mu môžu tvoriť preto len zahraničné rafinérie ktoré na Slovensko importujú PHM, pričom na Slovensko sa pohonné hmoty importujú hlavne z Rakúska a v podstatne menšej miere z Českej republiky a Poľska. Správne úrad o Maďarsku ako konkurenčnej možnosti neuvažoval a to vzhľadom na to, že maďarská a slovenská rafinéria majú spoločného vlastníka, ktorá skutočnosť má potom logický záver podľa odvolacieho súdu, že reálne tu nemôže ísť o konkurenčný trh. Podľa zistení úradu v Rakúsku, Česku a Poľsku má najväčší trhový podiel vždy domáca rafinéria a potom s výrazným odstupom nasledujú konkurenti a z dokazovania vykonaného úradom vyplýva, že Slovnaft a MOL pôsobia v rôznych krajinách rozdielne, avšak Slovnaft a MOL sú rozhodujúcimi hráčmi vo svojej domácej krajine, kde ich trhový podiel presahuje 70 %, respektíve až 80 %, pričom v okolitých krajinách je ich trhový podiel oveľa nižší, čo znamená, že

rozhodujúcim hráčom je tam domáca rafinéria. Pokiaľ žalobca poukazoval na rozhodnutie M.3291-Preem Skandinavska Raffinaderi, kde je relevantný trh z priestorového hľadiska zadefinovaný ako škandinávsky región a že teda v danom prípade priestorový trh aj v tomto prípade by mal byť definovaný širšie, odvolací súd sa stotožňuje s názorom úradu, keď poukazuje úrad na svoju časť rozhodnutia týkajúcu sa tovarových relevantných trhov, že pri definovaní relevantného trhu je potrebné zohľadniť konkrétne podmienky danej krajiny, ktorej sa rozhodnutie týka a závery platné pre západnú Európu alebo škandinávsky región nie je automaticky možné aplikovať na trh Slovenskej republiky, kde sú rozdielne podmienky. Taktiež i z hľadiska vykonaného dokazovania odvolací súd sa stotožňuje s úradom, že za jediného významného konkurenta Slovnaftu sa dá považovať len OMV Slovensko, ktorej rafinéria sa nachádza v blízkosti od rafinérie Slovnaftu a to približne 60 kilometrov a OMV ako jediný z predajcov dodáva na trh v SR významnejšie množstvá PHM a má k dispozícii aj cenovo prijateľnejšie distribučné kanály, avšak aj napriek tejto dobrej pozícii voči Slovnaftu má svoj trhový podiel výrazne až niekoľkonásobne nižší ako Slovnaft. Taktiež z vykonaného dokazovania úradom vyplýva, že Slovnaft má dlhodobo stabilný vysoký trhový podiel na zadefinovanom trhu a štruktúra trhu určujú, že Slovnaft má na zadefinovaných relevantných trhoch dominantné postavenie.

Protimonopolný úrad ako i žalovaný sa pri vymedzení relevantného trhu na rozdiel od krajského súdu navyiac aj logicky a argumentačne vysporiadali i s jednotlivými námietkami žalobcu, ktoré skutočnosti vyplývajú z korešpondujú z rozhodnutí protimonopolného úradu ako i žalovaného a to v otázkach aplikácie generálnej klauzuly, vymedzenia relevantného trhu, otázkach analytických údajov a podobne.

? Z príslušných analytických údajov, ktoré sú veľmi podrobne obsiahnuté v rozhodnutí protimonopolného úradu nesporne vidieť aj príslušné tržné podiely žalobcu a jeho „ konkurentov “ na relevantnom konkurenčnom trhu, tak ako ho správne vymedzil protimonopolný úrad. Jednotlivé analytické údaje, z ktorých správne orgány vychádzali, považuje za správne i Najvyšší súd Slovenskej republiky, pretože v danom prípade vychádzajú z logiky veci a sú argumentačne podložené.

K námietkam žalobcu ohľadne vymedzenia relevantného trhu protimonopolným úradom Najvyšší súd Slovenskej republiky uvádza, že cieľom vymedzenia relevantného trhu je systematicky identifikovať konkurenciu daného podniku a tým pádom určiť jeho tržnú silu a to z produktového ako i geografického hľadiska. Týmto otázkami sa protimonopolný úrad a aj žalovaný podrobne zaoberali, na ktoré skutočnosti odvolací súd poukazuje v iných častiach svojho rozhodnutia.

Podľa názoru Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, hoci protimonopolný úrad riadne skúmal a zaoberal sa otázkou vymedzenia relevantného trhu, tak v danom prípade bolo taktiež podstatné skúmať skutočný dopad vykorisťovateľskej praktiky žalobcu na relevantnom trhu a tento negatívny dopad vykorisťovateľskej praktiky žalobcu taktiež protimonopolný úrad riadne dokazovaním spoľahlivo zistil a vo svojom rozhodnutí i riadne zdôvodnil. Totiž je potrebné si v danom prípade uvedomiť, že skutočný negatívny dopad vykorisťovateľskej praktiky žalobcu mal negatívny dopad na území Slovenskej republiky.

Pokiaľ žalobca argumentuje tým, že k určitým listinným dôkazom sa nevie vyjadriť z dôvodu, že sú označené v spisovom materiáli ako obchodné tajomstvo, tak v tomto smere sa odvolací súd stotožňuje so žalovaným a dáva mu za pravdu, že väčšina nesprístupneného obchodného tajomstva sú konkrétne údaje podnikateľov, ktorými informáciami má právo disponovať výhradne ich poskytovateľ, teda jednotliví podnikatelia, ktorí príslušné listinné dôkazy, resp. ich časti označili obchodným tajomstvom. Tento postup však nemožno žalovanému vyčítať a považovať ho za nezákonný, pretože takýto postup vyplýva protimonopolnému úradu priamo zo zákona. Napriek tomu protimonopolný úrad dal možnosť žalobcovi sa k príslušným skutočnostiam vyjadriť vo svojich výzvach na vyjadrenie, kde popisným spôsobom opísal príslušné údaje získané od jednotlivých tretích subjektov. V tejto súvislosti správne protimonopolný úrad poukazuje na uznesenie Ústavného súdu Českej republiky II. ÚS 419/04, kde Ústavný súd ČR konštatuje „v posudzovanom prípade, informácie o tých častiach spisu, ktoré tvorili obchodné tajomstvo správnym orgánom oslovených súťažiteľov na relevantných trhoch, boli, primerane situácii, „zverejnené“ sťažovateľovi v rozhodnutí správneho orgánu prvého stupňa tým, že bola podrobne rozobraná situácia na relevantných trhoch. Záver Najvyššieho správneho súdu o medziach

aplikácie vyššie uvedeného zákonného ustanovenia v tom smere, že sťažovateľ mal možnosť konštatovanú situáciu na relevantných trhoch poprieť a navrhnúť k svojmu prípadnému odlišnému tvrdeniu dôkazy, je tak úplne oprávnený.“

V danom prípade Najvyšší súd Slovenskej republiky sa stotožnil aj s dôkaznými prostriedkami, ktoré protimonopolný úrad aplikoval ako podklady pri vyčíslení a uložení pokuty žalobcovi. Tieto ekonomické podklady pre uloženie pokuty, ktoré sú podrobne odôvodnené v rozhodnutí protimonopolného úradu, ako i žalovaného a ktorých správnosť žalobca namieta, sú rozumným spôsobom správnymi orgánmi odôvodnené a to rozsiahle a precíznym spôsobom a preto sa s nimi stotožnil i odvolací súd.

Z ustanovenia § 38 ods. 1 zákona o ochrane hospodárskej súťaže vyplýva, že za porušenie ust. § 8 ods. 6 tohto zákona, podľa ktorého zneužívanie dominantného postavenia na relevantnom trhu je zakázané, uloží úrad podnikateľovi pokutu do 10 % z obratu za predchádzajúce účtovné obdobie.

Úrad pri ukladaní pokuty správne posudzoval závažnosť a dĺžku porušenia zákona zo strany žalobcu a pri posudzovaní závažnosti tohto porušenia zoberal do úvahy jeho povahu ako i skutočný dopad na príslušný relevantný trh. V danom prípade úrad pri určení výšky pokuty rešpektoval Metodický pokyn o postupe pri určovaní pokút v prípadoch zneužívania dominantného postavenia a dohôd obmedzujúcich súťaž, v zmysle ktorého ako východisko pri určení pokuty zoberal do úvahy relevantný obrat podnikateľa.

Úrad správne uvádza, že relevantným obratom je obrat (bez daní) dosiahnutý podnikateľom z predaja tovarov a služieb, ktorých sa narušenie alebo obmedzenie súťaže priamo alebo nepriamo dotýka a to na vymedzenom priestorovom relevantnom trhu a pri výpočte relevantného obratu úrad zvyčajne vychádza z údajov o predajoch realizovaných podnikateľom za posledné uzavreté účtovné obdobie, v ktorom sa podnikateľ zúčastnil na protisúťažnom konaní.

V danom prípade z dokazovania vykonaného úradom vyplýva, že žalobca používal rovnakú praktiku jednak na trhu predaja benzínu na veľkoobchodnej úrovni a jednak na trhu predaja nafty na veľkoobchodnej úrovni, teda na dvoch trhoch a každá z praktík žalobcu mala rozdielne časové trvanie na týchto dvoch trhoch. Z odôvodnenia protimonopolného úradu vyplýva, že úrad z týchto dôvodov neurčil ako relevantný obrat spoločný obrat dosiahnutý z predaja benzínov a nafty na veľkoobchodnej úrovni, ale vypočítal pokutu na základe závažnosti a dĺžky trvania zvlášť pre naftu a zvlášť pre benzín a zo súčtu týchto dvoch čiastkových údajov získal úrad základnú sumu pokuty. V danom prípade išlo o relevantný obrat dosiahnutý v prípade zneužívania dominantného postavenia z predaja benzínu a nafty na úrovni veľkoobchodu na trhu v Slovenskej republike.

V danom prípade posledné uzavreté účtovné obdobie, v ktorom sa podnikateľ zúčastnil na protisúťažnom konaní, je v prípade nafty ako i benzínu rok 2006, kde úrad vychádzal z tržieb Slovnaftu z predaja nafty ako i benzínu na úrovni veľkoobchodu (bez daní) a to z listu Slovnaftu, ktorý bol doručený úradu 25. mája 2007. Relevantný trh bol úradom určený ako územie Slovenskej republiky, nakoľko praktika žalobcu mala dopad na celé územie Slovenskej republiky. Úrad stanovil sumu pokuty príslušným percentom na základe závažnosti konania, pričom suma pokuty stanovená na základe závažnosti v prípade nafty predstavuje sumu 116 000 000 Sk a v prípade benzínov 40 000 000 Sk. V danom prípade pokutu určenú na základe závažnosti úrad prenášobil počtom rokov trvania porušovania zákona, pričom obdobie kratšie ako 6 mesiacov sa v zmysle Metodického pokynu berie ako 1 roka a obdobie dlhšie ako 6 mesiacov sa berie ako celý rok. V prípade nafty zo strany úradu bolo preukázané porušovanie zákona, ktoré trvalo 2 roky a to v rokoch 2005 a 2006 a v prípade benzínov bolo úradom preukázané porušovanie zákona trvajúce 1 rok a to konkrétne rok 2006. V danom prípade úrad príslušnú pokutu určenú na základe závažnosti v prípade nafty prenášobil koeficientom 2 a v prípade benzínu koeficientom 1, teda z hľadiska počtu rokov trvania porušovania zákona a potom základná suma pokuty je pre benzín a aj naftu spoločne vyčíslená na sumu 272 000 000 Sk. V dôvodoch rozhodnutia správne úrad konštatuje, že základná suma pokuty môže byť upravená a to zvýšená alebo znížená v prípade, ak úrad identifikuje iné skutočnosti, ktoré sa zohľadňujú pri stanovení pokuty a ktorých demonštratívny výpočet je uvedený v § 38 ods. 10 zákona o ochrane hospodárskej súťaže. V danom prípade úrad identifikoval jednu inú skutočnosť, ktorá sa zohľadňuje pri výpočte pokuty a to dosiahnutie majetkového prospechu. Toto Kritérium je uvedené a vysvetlené aj v Metodickom pokyne, kde je uvedené, že „Je potrebné, aby uložená pokuta presahovala dosiahnutý majetkový prospech z porušovania zákona, a to z toho dôvodu, aby predstavovala pre podnikateľa dostatočne odstrašujúci faktor nedopúšťať sa ďalšieho

porušovania a zároveň, aby ho dostatočne potrestala za protiprávne správanie“. Toto kritérium úrad uplatní ako to vyplýva z Metodického pokynu, keď je možné vyčísliť majetkový prospech získaný v súvislosti s protiprávnym konaním. V závere svojho rozhodnutia protimonopolný úrad logickým spôsobom zdôvodnil ako dospel k odhadu získaného majetkového prospechu žalobcom v dôsledku jeho protisúťažného konania. Celkový odhad získaného majetkového prospechu spoločne za benzín aj za naftu za príslušné roky predstavuje 203,27 milióna Sk. Základná suma pokuty pre benzín aj naftu spoločne predstavuje sumu 272 000 000 Sk. Z toho vyplýva, že pokuta určená úradom potom získaný majetkový prospech z presahuje a výška uloženej pokuty a odhadnutý získaný majetkový prospech sú vzájomne konzistentné údaje, ktoré nie sú potom vo výraznom nepomere.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti, Najvyšší súd Slovenskej republiky je toho názoru, že námietky Slovnaftu ohľadne výšky uloženej pokuty, že nezodpovedá kritériám stanoveným v § 38 ods. 10 zákona ochrane hospodárskej súťaže, sú účelové a zavádzajúce. Výška pokuty je v rozhodnutiach správnych orgánov podľa názoru odvolacieho súdu transparentným spôsobom zdôvodnená v súlade s ustanovením § 47 ods. 3 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní. V tomto smere úrad správne aplikoval i judikatúru Českej republiky, kde sa aplikuje obdobná právna úprava dôkazom čoho je i rozhodnutie Najvyššieho správneho súdu sp. zn. 6 A 96/2002.

Pokiaľ žalobca namietal, že pokuta by nemala presahovať získaný majetkový prospech, s touto konštatáciou sa Najvyšší súd Slovenskej republiky nestotožňuje, pretože sankcia okrem iných funkcií musí nevyhnutne plniť i svoj represívny charakter, ktorá skutočnosť je zjavná a nepochybná a má svoju logiku z hľadiska generálnej prevencie predovšetkým v oblasti súťažného práva. Tieto skutočnosti vyplývajú aj z rozhodovacej činnosti Európskej komisie ako i Európskeho súdneho dvora. V posudzovanej veci je nesporné ako to vyplýva z výpočtov protimonopolného úradu, že na celkovom obrate Slovnaftu v roku 2006 uložená pokuta predstavovala len 0,2 % a teda sa nepriblížila ani k 1 %-tu z celkového obratu a z celkového čistého zisku Slovnaftu v roku 2006 predstavovala uložená pokuta približne 4%. Z týchto dôvodov Najvyšší súd Slovenskej republiky odmieta i výhrady žalobcu o neprimeranosti výšky pokuty, pretože za danej skutkovej a právnej situácie nič nebránilo protimonopolnému úradu, aby v súlade s praxou uložil sankciu i vo vyššej výške, keďže úrad je limitovaný výškou pokuty do 10 % z celkového obratu.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Bratislave ako nezákonný v zmysle ust. § 220 O.s.p. za použitia ustanovenia § 246c ods. 1 O.s.p. zmenil a žalobu žalobcu ako nedôvodnú v zmysle ustanovenia § 250 j ods. 1 O.s.p. zamietol.

O náhrade trov konania rozhodol odvolací súd v zmysle ustanovenia § 250k ods. 1 v spojení s ustanovením § 224 ods. 1 a § 246c ods. 1 O.s.p., nakoľko žalobca v konaní úspech nemal a žalovanému správne orgánu náhrada trov konania neprináleží.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.